

KJELLER – NORSK «FLYVNINGS VUGGE»

FINN TERJE SKYRUD

STIFTELSEN KJELLER FLYHISTORISKE KULTURPARK

KJELLER – LANDETS STØRSTE VETERANFLYMILJØ

FORMÅL KFK

- BEVARE ET UNIKT KULTURMILJØ FOR DRIFT, BEVARING, VEDLIKEHOLD OG OPERASJONER MED HISTORISKE FLY.
- BEVARE KJELLER FLYPLASS, ARNESTEDET FOR NORSK FLYGNING OG DET NATURLIGE, HISTORISK KORREKTE STEDET Å ETABLERE ET LUFTFARTØYVERN-SENTER

LUFTFOTO AV LILLESTRØM FRA 1910

- KAPTEIN-INGENJØR SEM-JACOBSEN VAR PÅ LUFTSEILAS 20. MARS 1910. JORDENE TIL KJELLER GÅRD VAR VELEGNET SOM NORGES FØRSTE FLYPLASS. VEDTATT AV STORTINGET I 1913

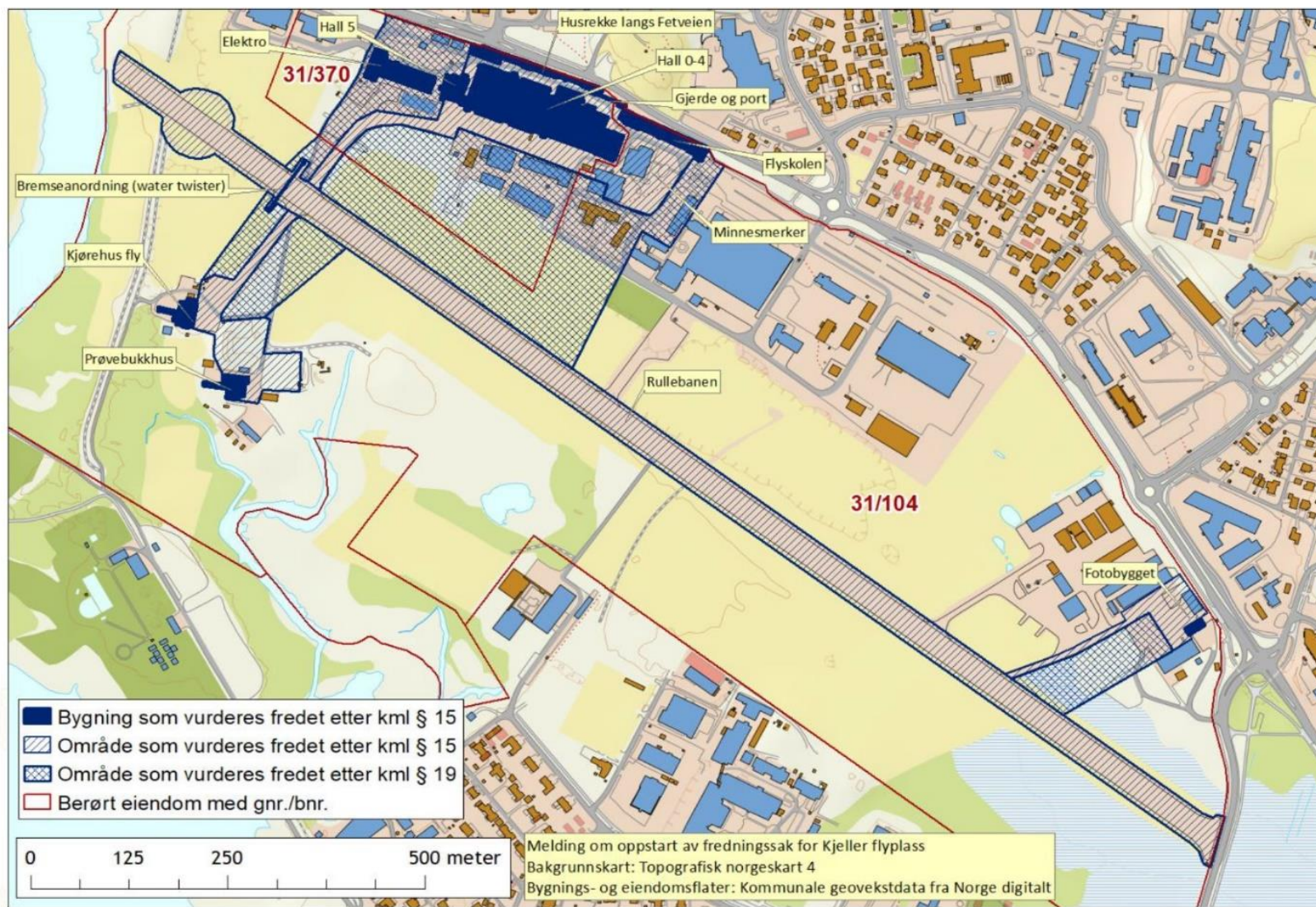

KJELLER – ET KULTURMINNE

- **KJELLER FLYPLASS ER NORGES ELDSTE FLYPLASS OG ER ET UNIKT KULTURMILJØ SOM UTDANNELSESINSTITUSJON, FLYFABRIKK OG OPERATIV BASE FOR HÆRENS FLYVÅPEN. FLYPLASSEN HAR BEVART UTVIKLINGSTREKK FRA ALLE UTBYGGINGSFASER OG SPEILER ENDRINGER I SAMFUNNET OG TEKNOLOGI. KJELLER FLYPLASS REPRESENTERER MESTEPARTEN AV HISTORIEN TIL NORSK BEMANNET STRIDSFLYGNING.**

Bygninger innenfor områdene varslet etter kulturminneloven §§ 15 og 19, uten blå markering, er ikke tenkt å omfattes av fredningen. Dette gjelder gnr./bnr. 31/104, 31/370.

Kartet viser fredningsomfang som skal vurderes for Kjeller flyplass. Utarbeidet av Riksantikvaren.

Begrunnelse for justering av fredningsomfang

Som oppgitt i melding om oppstart kan omfanget av fredningen bli justert i løpet av

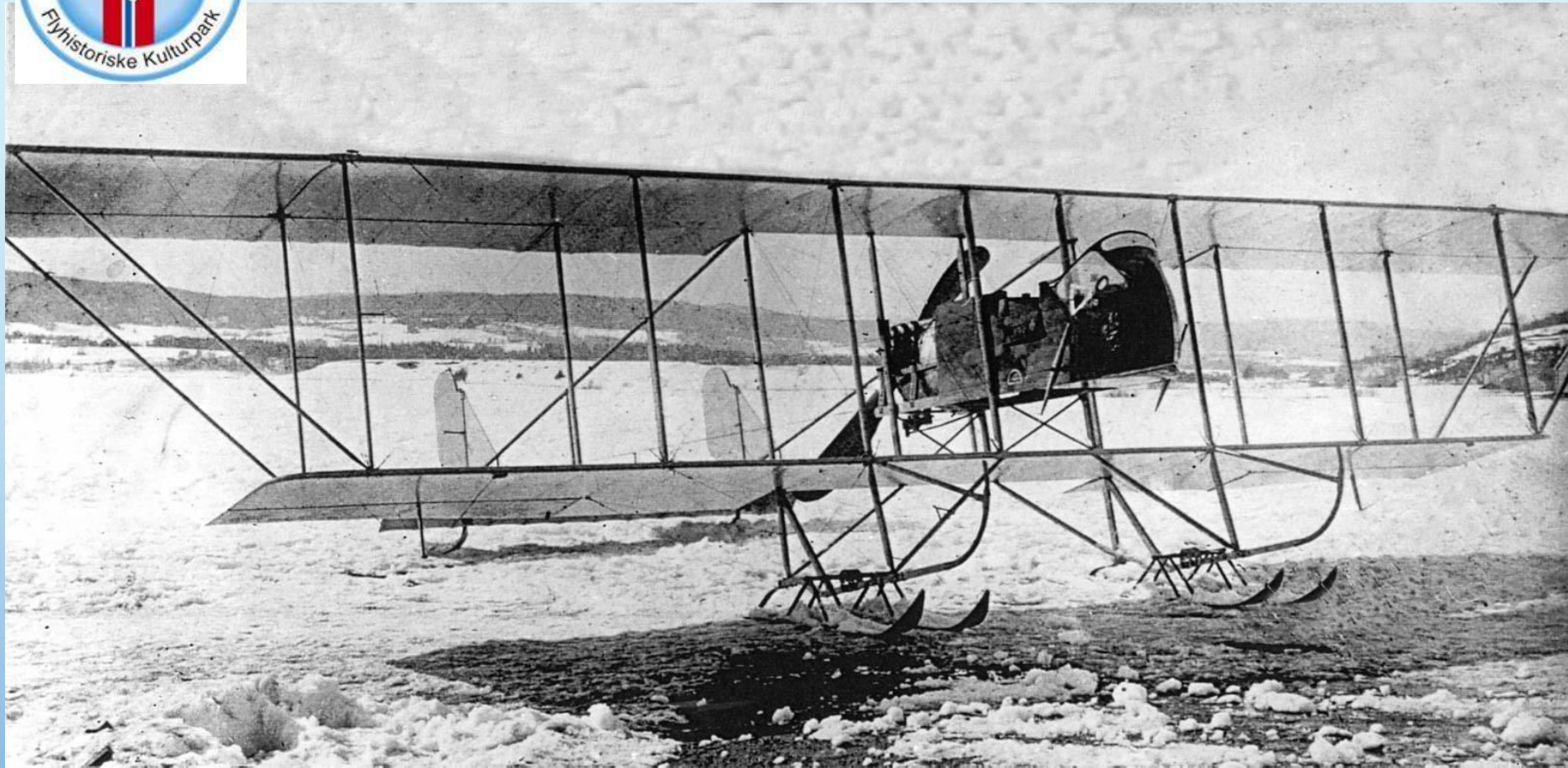
BYGGING AV FLY PÅ KJELLER

- "NJAAL" HAVARERTE ALLEREDE I OKTOBER, OG SEM-JACOBSEN INNREDET DA ET SNEKKERVERKSTED I DET NYOPPFØRTE FLYSKURET PÅ KJELLER, HVOR HAN SATTE I GANG MED BYGGING AV NYE VINGER OG FLYDELER. ET RESTAURERT FLY NR. 2 VAR KLAR ALLEREDE I MAI 1913, OG ET NYTT FLY NR 3 VAR FERDIG I JULI 1913. DE NYE FLYENE FIKK BETEGNELSEN F.F.1 ("FLYVÅPNETS FLY - 1"), *LONGHORN*.

FARMAN F.F.2A *SHORTHORN*

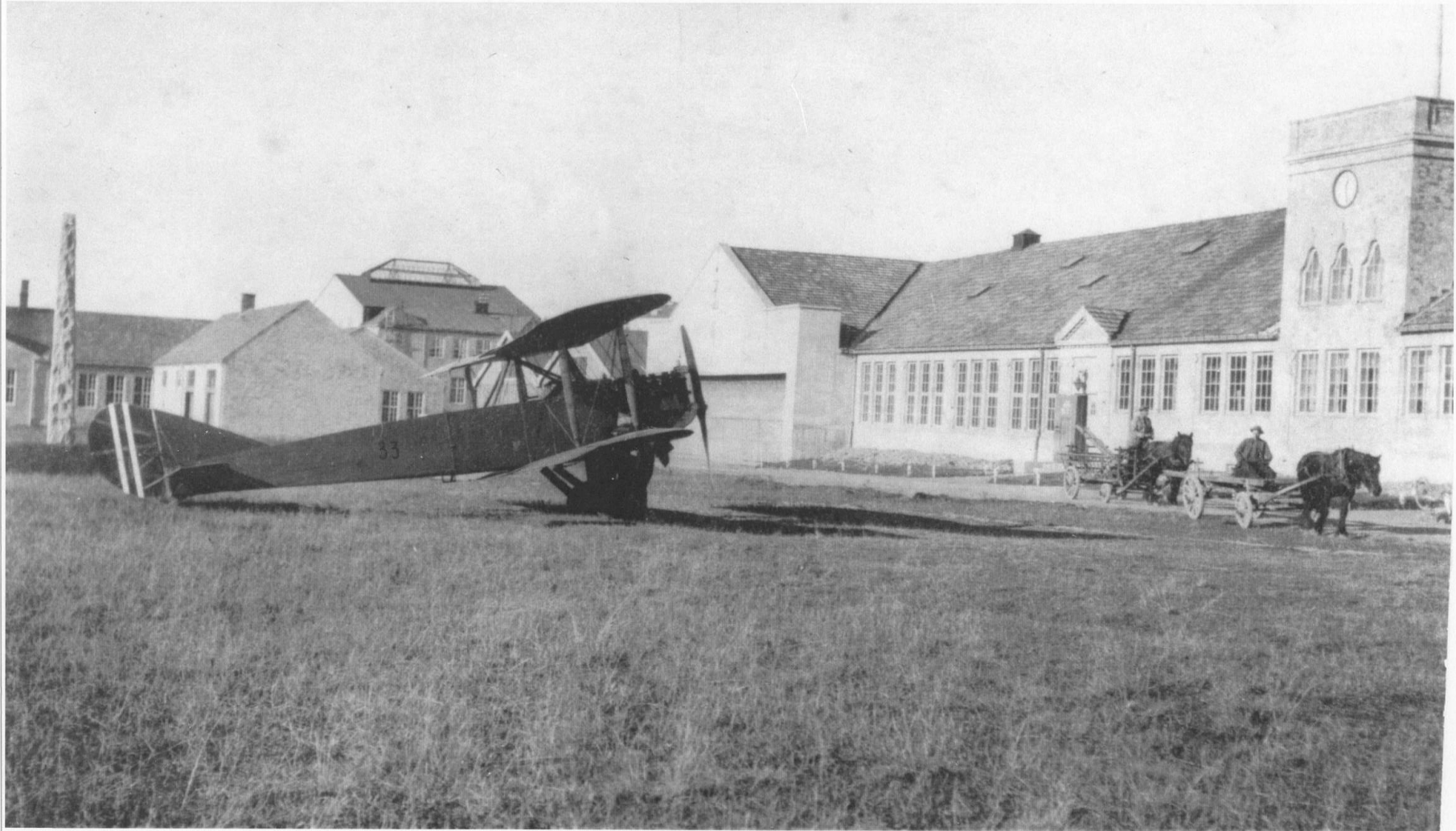
- KONSTRUERT AV SEM-JACOBSEN I 1915 ETTER MODELL AV MAURICE FARMAN MF-11 OG BYGGET VED HÆRENS FLYVEMASKINFABRIKK.

FARMAN FF 2A SHORTHORN

FF-9 KAJE: NORSK KONSTRUKSJON

- EINAR SEM-JACOBSEN KONSTRUERTE DENNE FLYTYPEN, SOM BLE BYGGET PÅ KJELLER 1921 - 1926 OG BENYTTET TIL 1931

Kaje restaurert på Kjeller

FOKKER CVE

- FOKKER CVD (SPEIDERFLY) OG CVE (BOMBEFLY) BLE BYGGET PÅ LISENS FRA HOLLAND I ÅRENE 1928 - 1939

De Havilland Tiger Moth

KJELLERBYGD TIGER MOTH (1935)

SOM FLYR I DAG

Kjeller 1938

GLOSTER GLADIATOR 423 I DAG

- PROSJEKTET FLYGENDE NORSK
SPITFIRE

FIESLER STORCH

Stab Fliegerführer Norwegen

FIESLER STORCH I DAG

SAAB SAFIR I BODØ

NORSK FLYHISTORIE

NLM - NORSEMAN

- **LEVENDE FLY FENGER. PUBLIKUM SOM HAR OPPLEVD NORSEMAN I 2017**
 - **15 000 KJELLER**
 - **60 000 DUXFORD**
 - **50 000 OOSTWOLD**
 - **30 000 SOLA**
 - **10 000 GULLKNAPP**
 - **2 000 KJELLER**
 - **3 000 ANDØYA**
 - **5 000 RUDSKOGEN**
- = 175 000**

KJELLER – UNIK I VERDEN!

- Norges første flyplass, med 110 år norsk flyhistorie
 - En av verdens eldste flyplasser i drift, siden 21 sep. 1912
 - Første norskbygde fly fløy 21. mai 1913
 - Flyfabrikk siden 1916, 180 norske- og lisensbyggede fly
 - Pilotutdanning fra 1913
 - Roald Amundsen, første sivile i 1914
 - Første sivile ruteflyvning 1920(en serie på 180 flyvninger)
 - Norges eldste flyhangar i betong sto ferdig i 1923
 - Hovedflyplass i 1938
 - Viktig vedlikeholdssenter under 2.VK, bombet av alle
 - Flyskolen starter opp igjen i 1945
 - Vedlikeholdssenteret for alt av Luftforsvarets fly fra 1945
 - 1977 Første veteranfly til Kjeller Tiger Moth
- fra 1990 bygges det opp en flåte av levende norsk flyhistorie

110 ÅR MED LEVENDE FLYHISTORIE. - NASJONALT LUFTFARTØYVERN- SENTER PÅ KULTURMINNET KJELLER.

INNST. 543 S

- STORTINGET BER REGJERINGEN LEGGE FREM EN SAK FOR STORTINGET MED EN PLAN FOR HVORDAN STATEN KAN BIDRA TIL AT DE NASJONALE KULTURHISTORISKE VERDIENE PÅ KJELLER BLIR IVARETATT.

m er fra Arbeiderpartiet, Fremskrittets- viktige nasjonale kulturhistorien.

- F L E R T A L L E T VISER TIL AT DE KULTURHISTORISKE VERDIENE PÅ KJELLER ER SVÆRT STORE, BÅDE HENSYN TIL AT DET VAR LANDETS FØRSTE FLYPLASS, FORSVARET OG KRIGSHISTORIEN, OG DET FAGLIGE MILJØET SOM ER OG HAR VÆRT EN VIKTIG DEL AV NORSK LUFTFARTSHISTORIE..

- ET LUFTFARTØYVERNSENTER HAR SOM OPPGAVE Å IVARETA, BEVARE, SAMLE ERFARING OG KUNNSKAP, BYGGING, RESTAURERING, VEDLIKEHOLD OG DRIFT AV FLYGENDE VETERANFLY.

